

Glosa – Sindikat kulture in narave Slovenije

VIR – Sindikat delavcev v vzgojni, izobraževalni in raziskovalni dejavnosti Slovenije

SSS – Svobodni sindikat Slovenije

JAVNI POZIV

VLADI IN DRŽAVNEMU ZBORU REPUBLIKE SLOVENIJE

Spoštovani,

že od samega začetka epidemije COVID-19 s svojimi ravnanji, predvsem s sprejemanjem ukrepov za omilitev posledic za državljane in gospodarstvo, **javne uslužbence obravnavate neenako(pravno)** v primerjavi z delavci v zasebnem sektorju. Tako ukrepa čakanja na delo s pravico do nadomestila plače zaradi začasne nezmožnosti zagotavljanja dela iz poslovnega razloga ali odsotnosti zaradi višje sile – pri katerem **nadomestilo ne sme biti nižje od minimalne plače** – javnim uslužbencem s spremembami 70. člena ZIUZEOP (23. člen ZIUZEOP-A) **niste priznali od 13. marca 2020**, kot sicer velja za vse druge delavce po Sloveniji, ampak šele od maja 2020. (In to zaradi 'ponesrečenega' 54. člena ZIUZEOP-A, ki ne določa retroaktivne veljavnosti oziroma uporabe 70. člena ZIUZEOP, kar je protipravna in neustavna segregacija!)

Enako (Vlada RS) ste naredili dan-dva nazaj s sprejemom Predloga dopolnitve Zakona o interventnih ukrepih za omilitev in odpravo posledic epidemije bolezni COVID-19 za državljane in gospodarstvo (t. i. #PKP3). Podaljšanje ukrepa čakanja na delo s pravico do nadomestila plače za primer začasne nezmožnosti zagotavljanja dela, ki ne sme biti nižje od minimalne plače, ste predvideli le za določene dejavnosti v zasebnem sektorju, ki naj bi v tem času potrebovali največ pomoči (predvsem dejavnosti, povezane z gostinstvom in turizmom), pri tem pa prezrli trdo resničnost, da se določene dejavnosti (npr. turistične storitve) izvajajo tudi v okviru javnega sektorja kot del tržne dejavnosti številnih javnih zavodov, med drugim tistih, ki upravljajo s turističnimi objekti (hoteli) ter s kulturno in naravno dediščino. Ti subjekti javnega sektorja zaposlujejo množico delavcev - javnih uslužbencev na minimalni ali le malenkost višji plači. Taisti **javni uslužbenci in njihovi delodajalci so prav tako ali še bolj prizadeti** zaradi posledic epidemije od marsikaterega delavca in delodajalca v dejavnostih zasebnega sektorja. Pri tem javni uslužbenci in njihovi delodajalci nimajo nikakršne dodatne možnosti ali tržnega mehanizma za omilitev posledic ter za vsaj približno primerljiv socialnoekonomski položaj s tistimi v zasebnem sektorju.

Pri svojih odločitvah in ukrepih ignorirate izjemno pomembno dejstvo: pogosto se samo izvajanje javne službe financira tudi ali predvsem iz tržnih dejavnosti, ki jih javni zavodi, agencije in drugi javnopravni subjekti izvajajo, da sploh obstanejo. Kot smo opozorili v uvodu, od samega začetka z ukrepi #PKP1 in #PKP2 javne uslužbence postavljate v neenakopraven položaj, delavce v javnih zavodih, agencijah in drugih javnopravnih subjektih, kjer opravljajo tudi tržno dejavnost – posebej, če jim ta predstavlja temeljni vir prihodkov –, pa dodatno

diskriminirate, saj niti s predlogom #PKP3 niste predvideli možnosti (delnega) povračila izplačanih nadomestil plač. **Prepuščate jih na milost in nemilost trgu**, ki v kriznih razmerah ne deluje normalno oziroma ga sploh ni. Zato so nujni enakovrstni ukrepi TUKAJ in ZDAJ in TAKOJ!

In kaj dobimo pod črto, ko seštejemo #1 + #2 + #3? Nič drugega kot to, da nekaterim delavcem priznavate pravico do ohranitve socialne varnosti in delovnega mesta, drugim pa ne. Kako zmorete pojasniti nedopustno razlikovanje med njimi, ki opravljajo enakovrstna dela, vendar imajo smolo, da ustvarjajo na področjih, ki ste jih zavestno ali malomarno prezrli? Ne zmorete, kajti – ne prvič! – nimate argumenta, ne legalnega ne legitimnega, ne formalnega ne vsebinskega, ne pravnega ne moralnega. Namesto da bi negativne posledice po načelu *visi smo v istem čolnu* – kot radi rečete – odpravljali enako(vredno), jih po principu *deli in vladaj* zapostavljate in ustvarjate sovražnike. A ne gre le za pravice delavcev - javnih uslužbencev, gre za vse prebivalce Slovenije, tudi uporabnike tržnih dejavnosti, ki jih mora marsikatera ustanova izvajati v sklopu javne službe, ne zaradi dobička, marveč prvenstveno zaradi varovanja in razvoja kulturnih, naravnih, prosvetnih, zdravstvenih ... javnih interesov, t. j. zaradi vsega JAVNEGA in DOBREGA!

Zato vas javno pozivamo:

- **vsem javnim uslužbencem zagotovite pravico do nadomestila plače zaradičasne nezmožnosti opravljanja dela iz poslovnega razloga ali zaradi odsotnosti zavoljo višje sile, z ne manj kot minimalno plačo, tudi za nazaj, vse od 13. marca 2020 (popravite površnost iz 54. člena ZIUZEOP-A v povezavi s 23. členom ZIUZEOP-A in 70. členom ZIUZEOP);**
- **priznajte pravico do nadomestila plače za primerčasne nezmožnosti zagotavljanja dela zaradi poslovnega razloga, ki ne sme biti nižje od minimalne plače, za čas čakanja na delo do 30. junija 2020, tudi javnim uslužbencem, zaposlenim v javnih zavodih, ki izvajajo tržno dejavnost na področju gostinstva in turizma ter kulture in varstva narave, in istočasno njihovim delodajalcem omogočite koriščenje ukrepa (delnega) povračila nadomestil plač.**

Sprejetje teh ukrepov bo zagotovilo tako enakost kot sistematičnost in celovitost ukrepov na ravni obeh sektorjev in celotne države. Da sta ukrepa tudi v javnem sektorju upravičena z ekonomskega vidika, kaže dejstvo, da ste v predlogu #PKP3 tako za zasebni kot javni sektor (posredne in neposredne proračunske uporabnike, pod pogojem, da delež prihodkov iz javnih virov v letu 2019 ni bil višji od 50 %) predvideli možnost odreditve dela s skrajšanim delovnim časom in ukrep delnega povračila nadomestila plače zaradi odreditve dela s skrajšanim delovnim časom. Če se pri slednjih ukrepih zavedate tega, ni logike in je škodljivo, če bi se sprenevedali in tega ne bi upoštevali tudi pri drugih ukrepih.

In na koncu, toda ne nazadnje, ker se vsak evro, vložen v kulturo, prosveto, raziskovanje stokratno povrne:

- **razširite 'gostinsko-turistične' vavčerje na (ali uvedite posebne za) kulturo – za obisk kulturnih znamenitosti, razstav, predstav in drugih umetniških dogodkov;**

- zagotavljajte sredstva za neokrnjeno poslovanje inštitucij na področju vzgoje in izobraževanja, raziskovanja, kulture in varstva narave, namenite dodatne štipendije in namenska sredstva za spodbujanje ustvarjalcev in raziskovalcev, saj bo oziroma je kriza v kulturnem in izobraževalno-raziskovalnem sektorju že močno prizadela tudi to skupino.

Sindikalni pozdrav!

V Ljubljani, 21. maja 2020.

Mitja Šuštar, Glosa

Ana Jakopič, Vir

Mirsad Begić, SSS

